

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 10.

V Ljubljani, v sredo, 14. januarja 1903.

Letnik XXXI.

Zlobnost in neumnost.

Ze nad tri tedne polni liberalno časopisje svoje predale z mastnimi pikantnostmi o pobegli saški prestolonaslednici Lujizi in njenem bratu Leopoldu. Ta sfera je v istini tako iznenadila ves omikan svet, da bi se morali le čuditi, ko bi se časopisje ž njo ne bavilo obširneje. Toda kar čitamo v nekaterih liberalnih in protikatoliških listih, to presega že vse meje satanske zlobnosti in kravje neumnosti. Morda ima mož prav, ki je trdil: »So neozdravljive duševne in telesne bolezni; mej prve spada tudi filisterska neumnost takozvane nega omikanega liberalizma«. Liberalen filister s slastjo pogolta, in če mu črve predložiš na mizo iz moralne gnojnice. »Napreden« list sme svojim filistrom klobasati vse budalosti, ki si jih izmislili od vrste plačani Kljukec. Zato je tudi resničen znani izrek: »Ljudje imajo vlade, kakeršne zaslužijo, in časnike, kakeršnih so vredni!« Tako je te dni poročal dunajski list, ki se cedi same židovske »omike in napredka« — in za njim so te zlobnosti prežvekovali razni bedaki: »Saška prestolonaslednica je žrtev klerikalnih intrig«. — Filister že buli oči in zeva. — »Ker so klerikalci na saškem dvoru sprevideli, da bi svobodomiselnja princesinja kot bodoča kraljica marsikaj pomela, kar je na dvoru v navadi z ozirom na katoliško cerkev, so naročili znanega ženskega lovca Girona, da prestolonaslednici, katere vroči temperament je znan, nastavi past... Merodajni so bili vnanji vplivi, osobito jezuitov. Giron je jezuit, in če to ni res, gotovo pa je, da so jezuitje vsega krivi... Imenujejo se mnoga imena, visokih in jako visokih dostojanstvenikov, ki so imeli svoje roke pri umazani igri«.

Ali je mogoča večja zlobnost, ki računa z neumnostjo? Naravnost budalost pa je, kar pišejo draždanske »Neueste Nachrichten«. Ko je namreč pred 200 leti saški vo-

lini knez Avgust Močni od luteranizma prestopil v katoličanstvo, da bi si pridobil poljsko krono, tedaj je rimska kurija dovolila: »Ako se pristni potomec Avgusta Močnega porodi kot sin saški kraljici, potem sme saška kraljeva družina zopet biti luteranska«. To je baje tajna klavzula o dvornem zakonu, ki so ga — seveda — skovali jezuitje. »Že 200 let pa nobena saška kraljica ni povila princa. Sedaj pa je bila ta nevarnost, in to je bil vzrok nezasišane agitacije jezuitov proti prestolonaslednici Lujizi«. — Opozarjamo, da navajamo dobesedno. Ali je že kdo čital večjo neumnost od te? Ta je še večja od one kletve, ki jo je po istem viru govoril knez Avgust, ko je postal katoličan. Da, v istini je ni take budalosti, da bi je glupi filistri ne verjeli. Ravno ta časnikarski mazač pa ima še tako predrzno čelo, da zahteva s povratno pošto tale pojasnila: 1. Kdo je naročil Girona? 2. Ali je ta Giron res gojenec jezuitov? 3. Kaj je s katoliško stranko na kraljevem dvoru? 4. Ali res jezuitje vplivajo na saški dvor, ali so res jezuitje zastrupili zakonsko življenje našega prestolonaslednika in njegove soproge? 5. Ali je tajna klavzula gledé vere kraljeve hiše?«

V isti številki piše imenovani list, da morajo zdravniki »ljubljeno prestolonaslednico ozdraviti s sugestijo«. Morda še čitamo, da je general jezuitov na Girona prenesel sugestivno moč s pokladanjem rok. Prestolonaslednica je po vsem tem nedolžen angel, vrati so le jezuitje, ki držé na vajetih vso kraljevo hišo. In so ljudje, ki vse to verujejo, kakor na svojo smrt.

Kar se tiče Girona in jezuitov, piše uradni »Dresdener Journal«: »Obravnav, da je Giron prišel na saški dvor, niso vodile duhovniške osebe, marveč se je to izvršilo potom diplomacije. Zahtevalo se je od učitelja za jezike, da je izobražen in dober katolik, da pa ne sme biti jezuit. Glede plače se je z njim pogodil vojaški guverner kraljevskega princa. Ta Giron je bil leta 1879 rojen v Genfu kot sin belgijskega stotnika.

Solal se je na zavodih, ki jih ne vodijo jezuitje. Ako prestolonaslednici pripisujejo razne pritožbe proti jezuitom, odgovarjamo z dejstvom, da po § 56 saške ustave jezuitje ne smejo bivati v deželi, in da noben duhovnik ne sme na Saškem izvrševati svoje službe, ki je dovršil svoje nauke na zavodu pod vodstvom jezuitov ali njim sorodnih redovnikov. Kar se tiče katoliške duhovščine na dvoru, mora ji vsakdo priznati, da je lojalna in taktična ter ne moti verskega miru. Tudi ni najmanjšega dokaza, da so vplivali na vzgojo princev vnanji, jezuitski ali podobni vplivi. Kraljeve prince poučujejo, izvzemši pouk v jeziki in veronauku, evangeljsko-luteranski saški ljudski učitelji. Istotako so protestantje vsi gospodje na dvoru, izvzemši ravnatelja godbe in kraljevih gledališč ter vojaškega guvernerja. Obe najvišji dvorni dami, ki jih je imela prestolonaslednica po vrsti v svoji službi, sta protestantini. S tem je pač dokazana neresnica, da bi na kraljevem dvoru vplivale klerikalne ali ultramontanske moči. Z nobenim korakom kralj Jurij še ni pokazal, da bi se ne zavedal svoje dolžnosti v skoraj čisto protestantski deželi. Istotako nikomur ni znana kaka tajna klavzula v dvornem zakonu.«

Iz tega je razvidno, da hočejo protestantje in liberalni krogi vso stvar izrabiti proti kraljevi družini, ker je katoliška. Za take halucinacije je ravno saško protestantsko prebivalstvo jako vsprejemljivo, osobito sedaj, ko žalostni in vsega obžalovanja vredni korak zaslepljene prestolonaslednice vznemirja duhove. Imeti hočejo azazel, in tega iščejo pri jezuitih, katerih na Saškem sploh ni.

Celo nekateri resnejši protestantski krogi obsojajo to strastno gonjo proti praznim klerikalnim strašilom. Tako se je neki draždanski pastor izrazil dopisniku dunajskega lista, ki na dolgo in široko opisuje dvorni aferi: »Politični uspeh te saške afere je, da trpi monarhično čustvo in da se poživi gibanje proč od Rima«.

Istemu dopisniku je rekel s. o. c. d. e. m. o. k. r. a. š. k. i državni poslanec: Da bi Girona jezuitje spravili na dvor z namenom, da bi vročerkvno prestolonaslednico spravil v past, to je največja neumnost, istina je, da življenje na dvoru ni prijetno. Vse višje plemstvo je protestantsko, vsled tega mrzla napetost. Da je do tega prišlo, to ni bil premišljen načrt prestolonaslednice; saj ni nadzenska, ampak je le glavo zgubila.«

In kdo je Giron, ki ga je našel nemški poslanik v Belgiji? Lahkomiselni človek, mauvais sujet, ki se že preje klatil po Parizu, Italiji in Belgiji. Lahkoživec je čez noč vsled kaznjive površnosti nemškega diplomata postal »gospod profesor Giron« na saškem dvoru. Ta »petit crève« je bil zaupna oseba v kraljevi družini po krivdi površnega diplomata.

Protestni shod kranjskega učiteljstva.

»Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani« se pripravljajo, da skliče shod učiteljev in dež. poslancev, da bi protestovali proti obstrukciji v dež. zboru. Misel se je rodila najbrž pri vinu. Ni mamo nič proti temu, vsak se sme blamirati, kolikorkrat se hoče. Vsi taki protesti položaja ne spremenijo, a učitelji si bodo svoje stališče med ljudstvom poslabšali. Tistim, ki priganjajo učiteljstvo k takim neprevidnim činom, je stališče učitelja med ljudstvom malo mar, saj ne pridejo z ljudstvom skoraj v nobeno dotiko. Namesto da bi učiteljstvo stopilo v borbo za spremembo proti-ljudskega sistema v deželi, kateri tlačí učiteljstvo bolj in bolj, ki jim nalaga vsak dan težja bremena, ki jim krati najprimitivnejšo svobodo, pa pomagajo takemu sistemu živeti. Tako neprevidnih ljudi, se — ne dobi kmalu. Sicer pa čemu je treba še protesta, ko ste vendar že protestirali na uradnih konferencah ter pošiljali svojemu tovarišu poslancu Jakliču nezaupnice. Kaj ste dosegli s tem? Ali še nimate dovolj posmehovanja zlasti sedaj, ko

LISTEK.

Teslovi najnovejši poskusi.

Izmed veleumov človeških zavzema eno prvih mest slavnih elektrotehnik Nikola Tesla. Rodom je Hrvat (rojen 1. 1856 v Smiljanu) toraj Slovan, za katerega se zanima ves učen svet, in njegove iznajdbe utegnejo tembolj tudi nas zanimati. Živi že več časa v Ameriki v »novem« praktičnem svetu, kjer ima ugodno polje za svoje elektrotehnične iznajdbe. Že do sedaj je dosegel s svojimi v prvi vrsti praktičnimi razkritji take uspehe, da ga Amerikanci v isti red stavijo z Edisonom. Ker je še v krepki moški dobi, more človeštvo postaviti najlepše nade v njegov veliki genij.

Najprej je zaslovel, ko je s pomočjo elektrike porabil velikanske sile magarskega vodopada, ki se cenijo na 16 milijonov konjskih sil, s tem, da je iznašel izpremenjalni tok.

Dalje je obenem s francoskim zdravnikom d'Arconvalom dokazal, da toki visoke napetosti ne škodujejo človeškemu organizmu, kakor bi bilo soditi in se je tudi sodilo po navadnih tokih. Vsled tega se porabljajo dandanes v zdravilstvu za živčne

bolezni z velikim uspehom. Takšen tok ne gre skozi živalsko telo, ampak se vlije kar čez celo njegovo površino, tako da so fiziološki učinki lahko znosni.

Dalje je Tesla našel, da se da s tokovi visoke napetosti dobivati ozon iz kisika mnogo ceneje, kakor dosedaj s slabimi. Kisik je plin, čegar molekuli sestojijo iz dveh atomov. Če se spušča skozi kisik električne iskre, se njegovi atomi ločijo ter tako na novo sestavijo, da sestoji vsak molekul iz treh kisikovih atomov. To je potem drugačen plin, ozon. Tretji atom je precej rahlo spojen z drugima dvema, tako, da se prav lahko od njih odcepi. Po tem svojstvu se tudi od kisika razločuje. Vsled te lastnosti je ozon jako porabljen za beljenje predmetov, mnogo bolj kakor znano klorovo apno, ki stvari obenem ozlježi.

Tudi za razkuževanje vode se porablja, ker bakterije okisa in vsled tega umori. Upotrebljava se še za napravljjanje jesiha itd.

Treba tudi omeniti, da ima Tesla za razvoj brezžičnega brzojava takšne zasluge, da ga znameniti elektrotehnik Slabi nazivlje »očetom« brezžičnega brzojava. Da je to pravilno, se vidi iz tega, da se do sedaj pri tej iznajdbi zato ni doseglo vedno zaželjenih uspehov, ker se ni razpolagalo z dovolj silnimi iskrami. Iskre so jim dajale električne valove, kateri so pri razprostiranju počasi osla-

beli, tako da niso imeli dovolj moči, da bi prišli do zelo oddaljenega prejemnika, kateremu se je brzojavilo. A velikanski toki, katere je znašel Tesla, so seveda zadostni za največje razdalje na zemlji. Ti so tako silni, da Tesla misli, da nam bode mogoče celo občevati s prebivalci planeta Marsa, seveda če je tudi njim znana tajnost brezžičnega brzojava in če ima sploh ta naš sorodnik nam enake prebivalce.

Na kakšen način proizvaja Tesla takšne toke?

Vsa tajnost obstoji v tem, da se mu je posrečilo razkriti, kako se more iz neizcrpljivega zaklada zemeljske elektrike dobivati velikanske množine te energije. Električne iskre, katere izvlači iz zemlje, so neverjetno velike. Človeka, ki jih ni navajen, popolnoma omamijo. Napetost toka, ki jih proizvaja, se ne da lahko določiti, a lahko se reče, da znaša okoli 50.000.000 voltov, med tem ko navadne električne luči gore pri napetosti od 100 do 150 voltov. Sila Teslova toka je torej 50.000 krat večja.

Ti velikanski toki obetajo prinesiti človeštvu ogromno korist, z njimi se dajo delati, rekel bi, čudeži. Kar je doslej mogla samo velika življenska sila rastlin in živali storiti, te se more sedaj tudi s Teslovim tokom: namreč dušik, ki se nahaja v zraku, s posredovanjem vlage pretvarjati v dušikovo

kislino in v dušikove soli, to se pravi dušik mineralizovati. Dušikove soli so za živalstvo neobhodno potrebne, ker iz njih sestoji velik del naše hrane. Kakor znano, imajo najbolj redilne stvari, plodovi grab, fižol i. dr. največ dušika. Vsled tega porabijo te rastline, da vspejajo v rasti, mnogo dušika, katerega jemljejo po koreninah iz zemlje, a iz zraka ga ne morejo naravnost jemati. Da ga v zemlji ne zmanjka, moramo ga z gnojenjem vedno nadomeščati. A v novejšem času se je pokazalo, da navadno gnojenje niti ne zadošča za vse rastline, kakor npr. za trs, ampak da je treba umetnega gnoja, ki je pa do sedaj zelo drag. To se bode v bodoče vse spreminilo.

Tesla ima torej to velikansko zaslugo, da se more pripravljati dušekove spojine brez posredovanja rastlin in živali naravnost iz zraka, kateri nič ne stane in ki je neizcrpljiv.

Videli smo, kake koristi imajo različne stroke obrti od Teslovih iznajdb. A Tesla še ni gotov, to so samo nekateri poskusi, ki se dajo izrabiti, in pričakovati smemo, da nam še prinesejo njegova raziskavanja takšna razkritja, ki ne bodo samo nekatere panoge obrti popolnoma spremenile, ampak celo naše javno življenje.

so znani nagibi tistih zloglasnih nezahvalnih. Ali res hočete pokazati, da je makama vsega liberalnega učitelstva edino želja: »da bi se prikupili Heinu, pa nič drugega? In pozitivni vspehi takega shoda? ... Vsak dan, vsak teden, za kolikor pripomorete dalj živeti sedanji vladi in liberalni večini, je za učitelstvo izgubljen, za toliko se podaljša čas — do zboljšanja učiteljskega gmojnega stanja. Kaj mari baronu Heinu učitelstvo? On ima druge, nujnejše skrbi. Učiteljsko gmojno stanje mu ne bo belilo las. Ako se pa pokažejo učitelji kot zvesti privrženci sedanjega sistema, kateremu on načeluje, ako so učitelji najjrditejši branilci tega sistema, jim je dovolj velika nagrada — prijazen nasmehek z visokega mesta. Ko bi vlada resno hotela zboljšanja učiteljskih plač, bi bila dosegla, kar bi bila hotela, saj je z večino prejšnjega dež. zbora razpolagala kakor z lahko igračico. Seveda se to vladi ni zdelo nujno, še manj pa liberalcem, a kar so zagrešili in zamudili ti, pa hočejo sedaj pisati na rovaš obstrukcije. In učitelji — jim to verjamejo! Bog jim daj pamet! Takih voditeljev menda nima noben stan, nobena stranka, kakor liberalni učitelji, ki gonijo svoje ljudi v boj protitistim, katerih je vedeli bodočnost in od katerih pričakujejo pomoči. Sploh pa ti ljudje niti ne vedo, kako je stanje sedanje deželne vlade v resnici, kajti drugače bi si dvakrat premislili, preden bi njej v prilog dajali kake izjave.

Zahvala sv. očeta dunajskemu mestu.

V včerajšnji seji dunajskega občinskega sveta je prebral župan dr. Lueger papeževo lastnoročno pismo, v katerem se zahvaljuje za naklonjeni mu jubilejni dar. Zahvalno pismo glóve: »Papež Leon XIII. Ljubljeni sin, pozdrav in apostolski blagoslov! Zlata svetinja, ki si jo dal kovati nam v čast v smislu sklepa obč. sveta, nas je, ne glede na njeno veliko umetniško vrednost, posebno razveselila že radi tega, ker nam sijajno dokazuje tvojo zvestobo in udanost do apostolskega sedeža, kajti oveseljuje in blažilo tolaži naše srce, da mesto, ki je središče države in tako bogato odličnih imen, javno priznava svojo udanost nasproti Kristusovemu namestniku in to ob času, ko vse povsodi tako mnogi, bodisi vsled napačnih nazorov, bodisi iz ozirov na ljudi, črtijo in sovražijo stolico sv. Petra. Tvoja in tvojih uradnih tovarišev, ljubljeni sin, naloga bodi ta, da z vsemi močmi dlišaš to pohvalo, spominjajoč se velikih zaslug, ki so si jih ob vsakem času pridobili rimski papeži za vaše mesto. Mejem izrekamo za podarjeno svetinjo najiskrenejšo zahvalo. Kot dokaz naše občinske dobrohotnosti in v dosego božje milosti pa podeljujemo tebi, tvojim tovarišem in vsem Dunajčanom z iskreno ljubeznijo apostolski blagoslov. Dano v Rimu, 30. dec. 1902...«

— Vedna občinskega sveta je z nepopisnim navdušenjem sprejela na znanje to krasno zahvalno pismo.

Avstro-ogrška nagodba.

Dunajski listi vedo poročati, da avstrijska in ogrska vlada po dogovoru dne 27. t. m. predložita parlamentoma vse nagodbene predloge. Predložili bota torej poleg načrtov o carinski in trgovinski zvezi, bančnem štatu, carinskem tarifu in k temu pripadajočih izvršilnih zakonov tudi celo vrsto pogodb, ki se nanašajo na davčna, železniška in valutna vprašanja. Odprava avstrijskega rentnega davka na ogrske državne papirje ter odprava ogrskega transportnega davka na vožnjo po vodi se bode uredili po posebnih zakonih, ki ne spadajo v okvir nagodbenih predlog. Vrh tega sta obe vladi sestavili več zapisnikov, ki jih pa ne predložita parlamentoma. V to vrsto načrtov spada tudi takozvana lojalitetna klavzula.

Obširnejša pojasnila o nagodbi podasta baje oba kabinetna načelnika parlamentoma v petkovi seji.

Važno priznanje.

Gotovi hrvatski oficialni krogi ter mažaronska večina v hrvatskem deželnem zboru gotovo niso popolno zadovoljni z izjavo, ki jo je včeraj v zbornici oddal ministerski predsednik Szell povodom razprave o potnih listih. Razni govorniki opozicijskih strank so namreč pozivljali vlado, naj deluje na to, da se bodo v bodoče izdajali potni listi na Hrvatskem poleg v hrvatskem in francoskem tudi v madjarskem jeziku. S to zahtevo so bili bržkone zadovoljni tudi vsi zastopniki Hrvatske v ogrskem parlamentu, kajti njih delovanje v domovini je zato najboljši dokaz. Tu pa jim je Szell zmedel račun. Izjavil je namreč, da v smislu zakona iz leta 1868 urejuje zadevo glede potnih listov na Hrvatskem sicer skupna zakonodaja, da pa pripada izvedba te uredbe avtonomnim pravicom Hrvatske. Uradni jezik na Hrvatskem je hrvat-

ski. Tesna zveza mej Ogrsko in njenimi deželami se more pospeševati le na ta način, da se spoštujejo obestranjska prava. — Načrt je nato obveljal brez premembe. — Szellova izjava sicer ne povzra za pravega Hrvata, ki se seveda zaveda svojih pravic, nič novega, toda veliko je in, akoro bi rekli, v sedanjih razmerah nekaj dužnega, da si upa Szell javno proglasiti hrvatski za državni jezik na Hrvatskem.

Ruski glas o Lamsdorffovem potovanju.

Zadnje potovanje ruskega zunanjega ministra po srednji Evropi je za le-to tolike važnosti, da se s tem potovanjem in njegovimi vspehi peča brezdvomno vse evropsko časopisje. Tem zanimiveje je torej, kar piše o Lamsdorffovih vspehih oficijozno rusko glasilo. Oficijozni ruski list »St. Peterburgskaja Vjedomosti« priobčjuje članek o potovanju ruskega ministra za vnanje stvari grofa Lamsdorffa na Balkan in na Dunaj. List zatrjuje, da je bil Lamsdorffu namen, sporazumeti se z interesiranimi državami glede ureditve makedonskega vprašanja, potem pa nadaljuje: Rusija je z osvobojevalnimi vojskami na vzhodu navdušila tamošnje narode za svobodo in neodvisnost. Rusija ima zavest, da je storila s tem svojo dolžnost, in sedaj hoče, da se dotični narodi svobodno razvijajo v svojem političnem življenju. V ta namen se je leta 1892 sklenil dogovor med Avstrijo in Rusijo. Glavni namen tega dogovora je vzdrževanje statusa quo na balkanskem polotoku. Turške reforme, ki obstajajo le na papirju, so naravno nezadostne, vsled česar se je v dogovoru med Avstrijo in Rusijo sklenilo izdelati načrt reform, ki zagotove mir v Makedoniji in Stari Srbiji. Ta načrt — zaključuje imenovani oficijozni ruski list — moral bo turška vlada brezpogojno vsprejeti. — O vsebini dogovora torej tudi iz tega lista ni mogoče izvedeti nič natančnejšega, nov bi bil le stavek, ki kaže, da se tokrat zavezniki ne bodo dali odpraviti s praznimi obljubami.

Rusi in druge narodnosti.

Nemške kolonije ob Baltičkem morju izgubljajo vedno bolj svoj narodnostni in gospodarski pomen. Nekdaj jako močna nemška veleposelstva pešajo in tudi v obrtu in trgovini napreduje vedno bolj ruski element, a nemščina se umika. Nemški listi se zaradi tega silno jeze in pišejo o zatiranju nemške narodnosti. Pri tem pa ne pomislijo, da toliko časa oni nimajo pravice govoriti o krivicah, dokler ne pometejo pred svojim poznanskim pragom.

Proti Poljakom so Rusi zdaj precej mehkejši, kakor še nedavno. V Varšavi je izšel v »Albumu biograf. XX. veka« življenjepis poljskega narodnega junaka Kosciuszka izpod peresa znanega historika Gorzona. To je prvi na ruski zemlji izdani življenjepis Kosciuszkov, kajti doslej je ruska cenzura še njegovo ime črtala iz knjig in časopisov.

Nov Bülowov poskus.

Sedanji nemški državni kancelar se enako svojemu predniku Bismarcku resno trudi — kajpada ne v svojo škodo, knežji stan so mu že itak ponujali — da zavladava Germanija od vzhoda do zahoda. Sedaj je pričel svojo akcijo na Francoskem. Ustanovil je pri nemškem poslanstvu v Parizu mesto kolonijalnega atašeeja. To mesto bode izpolnjeval neki dr. Bumiller, ki je izvežban v nemškem kolonijalnem poslu. Smoter te službe bo obstojal v tem, da podpira in širi nemško kolonizacijo na francoskih in afriških tleh. Nemčija smatra danes že vse nemške dežele za dežele divjakov, v katerih nastopi »prava kultura« še-le potem, ko se naselijo v njih Nemci. To njeno naziranje najbolj osvetljuje ta najnovejši korak nemške vlade, ker je znano, da Francozje v vsakem oziru prekašajo Nemce, kar se tiče kulture in napredka. Seveda v Franciji je zdaj na krmlu Nemcem prijazna struja, ki je razorožila vestne čuvarje naroda in države — duhovščino — da se tem hitreje izvrši i s Francijo vse-nemški načrt. Nemški cesarji pa lahko obkladejo svoje kancelarje s knežjimi naslovi, ker tako pridno delajo za Velegermanijo, ki naj enkrat sega od vzhoda do zahoda. Sedaj tudi Bülow ne bo več odklonil ponujanjega mu odlikovanja, ker mož hoče biti v vsem enak velikemu Bismarcku.

Iz brzojavk.

Szell o nagodbi. Ogrski minist. predsednik bo v smislu dogovora z avstr. vlado v petkovi seji podal obširnejše pojasnilo o ravnokar sklenjeni nagodbi z Avstrijo. — Avtorizacija francoskih redov. Min. predednik Combes je sklenil, da se 147 nadaljnjim kongregacijam odreče avtorizacija. Skupno bo po dosedanjih sklepih odklonjenih 947 prošelj za avtorizacijo. — Vihar v dunajskem občinskem svetu. V včerajšnji seji dunajskega obč. sveta je disciplinarni odsek soc. dem. odbor. Reumannna soglasno izključil od štirih sej, ker je na nečuvnen način psoval

župana in nekatere odbornike. — Otvo-ritev pruskega dežel. zbora se je vršila včeraj. Prestolni govor je prebral grof Bülow, ki je kazal na neugodni finančni položaj ter pozival na energično pospeševanje nemštva v vzhodnem delu. — Francoski parlament se je včeraj sošel k novemu zasedanju. Dosedanji zborniški predsednik Bourgeois je bil zopet izvoljen predsednikom. — Spravne predloge dr. Koerberjeve imenujejo »Katoličke Listy« neumestno predpustno šalo s češkimi narodom. — Kardinal Rampolla je poslal škofu Kepplerju zahvalno pismo, ker je odločno zavrnil zmote onih pisateljev, ki hočejo pod imenom »reformnega katoličanstva« uvesti novo obliko liberalizmu. — Češke upravne konference jutri ne bo, ker so včeraj odložili pogovor čeških delegatov z dr. Körberjem. — Vstaja v Marokko. V dunajskih diplomatskih krogih se smatra po ložaj v Marokko silno resen in pravi, da je posredovanje interesiranih evropskih vele-sil neobhodno potrebno. V tem oziru obstoji že sedaj francosko-španski dogovor. Iz Feza javljajo, da so bile te dni sultanove čete poražene. Položaj v Rabatu in Fezu se je vsled tega poostрил in Evropejci se vsak dan boje napada od strani pretendentovih čet. — Sultan odlikoval Bülowa. Nemškemu drž. kancelarju je podelil sultan red Imtiaz v briljantih. Bülow bo sedaj tem »energičnejše« zahteval reform. — Novi guverner za Tripolis bo bivši vali v Ueskubu Rešad-bey.

Jesenice — slovenske.

Jesenice, dne 11. jan.

II.

Zazoril je 8. januarij, ko naj bi se odločilo, ali bodo ostale Jesenice slovenske ali pa postale nemške in kot take uctočiše nemškega luteranizma na Gorenjskem. Volitev se je pričela ob 9. uri dopoldne in trajala do 11. ure po noči. Nestrpnost in nervoznost se je brala na obrazih, nove čete so prihajale, tu vpitje, tam krik, tu nevolja, tam veselje in upanje.

Tovarna je spravila vse na noge. Pri-pomnimo, da je bilo mnogo tovarniških delavcev v imeniku, ki ne stanujejo v jese-niški občini, mnogo naših izpuščenih, celo župnijska cerkev. Čudili smo se tolikemu številu tovarniške stranke. A čemu se ču-diti? Prvo je živeti, potem se le pride mo-drovanje.

Pri peči v volivni dvorani je stal vedno gospod uradnik Pongraz in vsacega delavca pod nos pogledal, če bo volil s tovarno. Žalostno je — pravi po pravici sobotni »Slovenec« — da se moramo sploh še z Nemci sedaj boriti na slovenski zemlji, a ta žalostna prikazen bo ostala, dokler ne bo volivni zistem drugačen. Ali je to volivna svoboda, če se preti ubogemu delavcu z vsemi mogočimi kaznimi? Gospodje, pre-malo ste liberalni, da ne pustite delavcem svobodne volitve! In če bi to bilo, potem je gospod ravnatelj s svojim sinom — osam-ljen. In bolje ne bo prej, dokler ne dobimo tajne volivne pravice. Zato pa v boj za-njo! In tako so se tresli delavci, ko so morali brati nemške kandidate: Ignaz Paar, Fritsch, Tschopp itd.

A eno dobroto so delavci le imeli. Ti ubogi trpini, ki morajo delati na največje praznike, celo 28. decembra na praznik sv. Stefana, na sv. Treh kraljev dan itd. so imeli — čudi se svet — v sredo dne 8. janu-rija kar prsto. Pa pravite, da tovarna praz-nikov ne pozna? Pozna jih že, ne sicer cerk-venih, pač pa volitvene!

Po dolgem boju in naporu se je po noči po 11. uri razglasil izid volitve v tret-jem razredu: en tovarniški, vsi drugi jese-niško slovenski. Imeli smo večine nad 30 glasov.

Navdušenje in veselje po zmagi je bilo nepopisno. Glasni klici: Ziveli Slovenci! Zi-vio! so se razlegali v tiho noč. Propala to-varniška stranka se je izgubila, stražnik to-varne, ki je kot valpet pazil na delavce, če bodo vsi nemško volili, je skočil skozi okno. In plačilo delavcem? V zahvalo, da so proti svojim rojakom morali voliti, so bili ozmer-jani s »verfluchte Aimochter«. Hvala lepa za ta naslov, gospoda nemška!

V drugem razredu se je vršila volitev mirno. Tovarna si je bila zmage svesta, a da bi tudi Slovence pretentala, je postavila kot kandidata tudi voditelja krščanskih de-lavcev na Savi gospoda Petra Rozmana. A volivci niso šli na limance in si raje izbrali vseh pet slovenskih mož. Najhujsji je pa bil boj v prvem razredu. Tukaj je volivcev vseh skupaj 21. Absolutna večina je 11. Kdo bo tukaj odločil? In odločil je glas nadučetelja Mediča. Neradi pišemo ta za slovensko ime tako žalostni intermezzo. Može se nam de-lal vedno vnetega narodnjaka, a In ponujali so mu tudi Slovenci odborniško mesto v prvem razredu, a ni maral, ampak rekel je odločno, da se ne udeleži volitve. To je lepo!

Slovenski kandidati so bili v prvem raz-redu gospodje: Valentin Zabret, Emil Gu-štin, Karol Bachmann, Filip Lazar in Bizjak.

Nemški kandidatje pa gospodje: Luckmann ml., Frisch, Medič, Haas in Wilfan. Naši so jih dobili po deset, oni po enajst. Odločil je nadučeteljev glas. Vsem Slovincem naznani popotnik: tu da ležimo mrtvi, ker storil je to Medičev glas! Izmed naših je v prvem razredu še prodril E. Guštin, kateremu je dal glas gospod zdravnik. A če je Slovenec na rodni zemlji neznačajan, niso tako naši slo-vanski bratje. Odločen Čeh gosp. Schulze je volil s Slovenci. Slava mu! In v kakem položaju! Pri volitvi tretjega razreda je po-kazal svoje slovensko srce! In kazen. Takoj je bil brzogovno poklican na Dunaj v mini-sterstvo, da se ne bi mogel volitve prvega razreda udeležiti. A dal je pooblastilo, ki je obveljalo vkljub Huberjevemu protestu. In poleg tega pomislimo, da je on kot inženir imel svojega načelnika v osebi inspektorja Frischa, ki je bil sam kandidat v prvem raz-redu. In vkljub temu ga ni volil. To je slo-vanska vzajemnost, gospod Medič. Ravno tako se je vrlo držal Poljak gospod inženir Zaleski. Da, treba je značaja!

Iz Trnja na Pivki.

Tolike zlobnosti, kakor je kaže dopisnik v »Slov. Narod« glede šole v Trnju, še ni-smo z lepa opazili. Gospod župan Franc Margon si je bil svest svoje nedolžnosti v vsakem oziru, zato se je pa tudi podpisal z vsem imenom v odgovoru na prvi napad. Po mnenju »zabitega« dopisnika bi bilo to izzivanje, tiskovne pomote sloni, in njegove nerodnosti »malenkosti«. Po petju se ptič spozna, zatorej Vam kličemo pogumno, le zagodite, samo vedite, da imate Vi in Vaši somišljeniki toliko na vesti, da bode vse-lej šli — »per Radeckymarsch« v svoje jaz-bine — če si bode iz strahu pred nami upali podpisati se s polnim imenom. Do se-daj ste pa v Tavčarje in zavetju pravcati — pustni godec.

Birokratizem.

Na Dolenjskem 12. jan.

C. kr. okrožno sodišče je zahtevalo v jeseni min. leta, naj mu hranilnica in posojilnica predloži poročila in računski sklep za l. 1901. Ta zahteva ni v nobenem zakonu utemeljena, ker zakon pravi, naj se dolo-šljeta dva izvoda računskega sklepa politični oblasti.

Da bi ne bilo nepotrebnih pisarij, so vendar nekatere posojilnice ustregle nezako-niti zahtevi in določale nemudoma, kakor se je zahtevalo, računski zaključek v Novo mesto. Sedaj pa je urad za odmero pristojbin doposlal plačilne naloge dotičnim posojil-nicam, ker niso svojega dopisa in poročila kolekemale.

V vsakem uradu imajo cele skla-dovnice zakonikov, a menda le radi lepšega. Te zakonike prebirati se pa nekaterim urad-nikom ne ljubi. Zakon od 1. junija 1889 drž. zak. št. 91 določuje, da so dopisi Raif-faisenovih posojilnic v javni oblasti kole-kele prosti, izvezmši sodnijsko postopanje. Finančno ravnateljstvo v Ljubljani je pa vsem Raiffaisenovkam pripoznalo ugodnost zakona z dne 1. jun. 1889, toraj jim ni treba poročil ali dopisov kolekovati. Edino zemlje-knjižne prošnje se morajo kolekovati.

Vprašamo sedaj, čemu te sitnosti? C. kr. okrožno sodišče v Novem mestu je poslalo nekolekovana poročila v pregled uradu za odmero pristojbin. Ta je kazenske plačilne naloge napravil in razposlal na davkarje po Dolenjskem. Davkarje so morale vse vpisati in potom občinskih uradov posojilnicam vro-čiti. Posojilnice bodo seveda napravile pri-tožbo, a vkljub temu bodo morale naloženo kazen plačati, ker pritožba ne bode v 30. dneh rešena. Potem bode davkarija zopet dobila obvestilo, da se naj kazen vrne po-sojilnici, ta bode morala doposlati pobotnico in tako bode radi sitnosti in nepoznanja za-konov enega samega uradnika cela kopica dopisov.

In vendar se gospodje uradniki vedno pritožujejo o prevelikem delu!

Občinski svet ljubljanski.

Včeraj je imel obč. svet sejo. Odsotnost je opravičil obč. svetnik dr. Majaron, Pre-doviča tudi ni bilo, a opravičil se ni. Njemu se sploh ni treba svojim kolegom opravičiti in ostane še v občinskem svetu zastopnik gg. ljubljanskih hišnih posestnikov.

Mandat odložil je radi boleznai obč. svetnik g. Fran Terdina. Občinski svet mu je izrekel zahvalo.

Ustavljen sklep. Župan je naznanil, da je od občinskega sveta sprejeti predlog obč. svetnika Subica, naj se prihodnje leto ukovina odpravi, ustavil, »ker na-sprotuje koristim mesta«, in ga je dal v novo obravnavo šolskemu odseku.

Ureditev Miklošičeve ceste. Občinski svet je sprejel od dr. Gregoriča naproseno znamenje obč. sveta 19 kvadrat-nih metrov, kar dr. Gregorič potrebuje za arondiranje dotičnega stavbinskega prostora ob Miklošičevi cesti.

Podpora Husovemu fondu, če-škemu dijaškemu društvu v Pragi je občin-

Dnevne novice.

V Ljubljani 14. januarja.

Tavčarjeve zmage

Ko je Tavčar v Črnem vrhu stresel koš svojih duhovnosti nad duhovniki, in je tako opravil svoj »misijski«, so ljudje dalj časa reševali njegovo »pridigo«. Neki mož, Feluc z imenom, pa je bil pri pijači tega le mnenja: »Tavčar je en lump, ker je pisal v »Narodu«, da je bila Mati božja paganka.« Tavčarja in njegove špijone je morala ta puščica ostro zadeti, ker so po Tavčarju zoper njega vložili tožbo pri idrijskem sodišču. Feluc pa je že od svojega rojstva ves pohabljen, v snegu bi je ne bil mogel primahati v Idrijo. One glave pa, ki so bile svoj čas tako dobrotljive, da so za kapucinom dale peljati zeljate glave, so dale Feluca naložiti na voz in ga z volom peljale v Idrijo. Feluc svojih besedi pred sodiščem ni hotel preklicati in je dobil za svojo kritiko liberalne teologije deset dni zapora. K obravnavi je bil klican tudi črnovrški župan, Ivan Lampe. Obravnavi se je odtegnil s tem, da se je šel v Ljubljano zdraviti. Ta slučaj nam kaže, kako se morajo liberalci zavedati svojega nizkega političnega stališča, da so se čutili tako razžaljene in v zapor spravili reveža, kateri že od svoje mladosti vzbuja usmiljenje v domačem kraju. Ko bi naša stranka hotela tožiti vsakega liberalnega pijančka in šnop-sarja, bi bile sodnijske pisarne vedno prenapolnjene. Ljudje pa se povprašujejo v občini, na čigave stroške so dali reveža peljati v Idrijo, kakor so svoječasno hoteli zvedeti, s čigavim denarjem so na dražbi kupili kapucinom ugrabljeno zelje in na čigave stroške so je morali peljati v Križ.

Obvestilo. V torek dné 27. t. m. ima sodalita Ss. cordis kamniške dekanije svoj mesečni sestanek v Kamniku. Pričetek dopoldne ob 1/2. 10. uri s sv. mašo.

Brzobjavno postajo uredi pri pošt-nem uradu v Motniku.

Prepoved uvažanja prašičev. Deželna vlada kranjska razglasi: »Na pod-stavi zadnjega uradnega izkaza dež. vlade v Sarajevu deželna vlada na podstavi raz-pisa o. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 9. jan. 1903, št. 1247 prepove-duje zaradi svinjske kuge uva-žati na Kranjsko prašiče iz okrajev Cazin, Bos. Gradiška in Ključ, in zaradi kužnih ovčjih koza uvažanje ovac iz okraja Savski most. Določila o uvažanju za-kianih prašičev v nerazsekem stanju iz ozemelj zaradi kuge zaprtih in prašičev pod normalno težo iz kuge prostih ozemelj tudi nadalje ostajajo v veljavnosti. Te nove odredbe stopijo v veljavnost dne 12. jan. 1903 in se na mestu onih z dne 28. nov. 1902, št. 24927, ki se s tem razveljavljajo, razglasajo z dodatkom, da se bodo prestopki zoper zgoraj navedene okraje razglasene uvozne prepovedi za prašiče kaznovali po drž. zakonu z dne 24. maja 1882, št. 51, in da se bodo transporti, med katerimi bi se našla tudi samo ena z zgoraj navedeno boleznijo okužena živina, zavrnili na oddajno postajo.

Pošta in brzobjav. V Avstriji se je 1. 1901 število pošt-nih uradov pomnožilo od 6895 na 7438. Pošta je imela 1326 9 mili-jona pošiljatev. Število brzobjavnih postaj se pomnožilo od 5466 na 5599. Oddanih brzobjav je bilo 154 milijona. Uslužbenega osebja pri pošt-nih in brzobjavnih uradih je bilo koncem 1901. leta 41248. Pošta in brzobjav sta prinesla državi 1901. leta do-hodka 111.042 869 K, izdatki pa so znašali 105.415.341 K, tako da je bilo do-bička 5.627.528 K.

Svetovna razstava v St. Louis 1904. Agitacijski odbor na Dunaju vabi avstrijske industrije k udeležbi, češ da po novem zakonu Mac-Kinley bill ni onemogo-čeno evropski velevlasti delati v Ameriki dobre kupčije. Nekateri ameriški industriji, ki bi se radi obranili evropske konkurence izkušajo ovirati avstrijsko udeležbo. Agita-cijski odbor pa k njej vzpodbuja zlasti z ozi-rom na Trst. Ako bo eksport iz Avstrije večji, se bo ta osvobodila nemškega trgov-skega ladjevja, katero skoro izključno zdaj posreduje naš promet z Ameriko, ter bo povzdignila svojo lastno morskno trgovino.

Slovenska cerkev v Calumetu. Iz Amerike se poroča, da bodo Slovenci v Calumetu na mestu, kjer je stala slovenska cerkev sv. Jožefa, katero je nedavno uničil ogenj, sezidali novo kamenito cerkev, ki bo nadkrijevala vse doslej v Ameriki se naha-

jače slovenske cerkve. Na razpolago je že sedaj 16 tisoč dolarjev v cerkveni blagajni. V stavbinski odbor je izvoljenih 50 calu-metskih Slovencev. Dokler se nova cerkev ne dogradi, bodo cerkvena opravila za Slo-vence v laški cerkvi.

Štrajk mestnih godcev v Go-riči. Godci pri goriški mestni godbi zahte-vajo, da se jim poviša letni dohodek in si-cer vsakemu na 80 K. Ako bi se to do meseca februarja t. l. ne zgodilo, izstopijo vsi iz mestne godbe.

Vojakov samomor. Nadesetnik pri godbi goriškega pešpolka, Šepancih, ustrelil se je iz revolverja v sence ter se jako nevarno ranil. Povod temu nesrečnemu koraku, pravijo, je dal prepir, katerega je imel baje s svojimi tovariši. Doznajemo, da je Šepancih umrl.

Umrl je v Celovcu trgovec gosp. Jožef Rader.

Velikansk sneg. Veliko škode je povzročil pretekla dneva sneg tudi na Ko-roškem. V Celovcu je raztrgal telefonsko zvezo. Tudi električna naprava je bila poškodovana in so ljudje morali namestu elek-trične luči rabiti sveče in petrolejske sve-tilnice. Sneg je polomil mnogo dreves. Ko je včeraj po noči nastopilo južno vreme, so veliki snežni plazi leteli s hiš. Ljudje so mislili, da strelja, tako močan je bil pritisk snežnih plazov. Ako bi se to zgodilo po dnevi, bi bile nesreče neizogibne.

Mestni zastop na Reki je z vsemi glasovi proti enemu odbil prošnjo reških Hrvatov za ustanovitev ene hrvatske ljudske šole in je s tem pokazal, da lahko da trža-skemu mestnemu zastopu roko, kar se tiče pravičnosti in politične morale.

V pokoj je stopil č. g. župnik Jož. Hrobatin v Klopčah na Koroškem.

Nagloma umrl je drž. poslanec štajarske konservativne stranke gosp. Jožef Wenger. Zadel ga je kap.

Poštne zadeve. Vas Radeče na Gorenjskem se je izločila iz poštnega okrožja Kranjske gore ter se priklopila okrožju poštne urada v Beljavi. Upravni-štva ljubljanskih časopisov naj se izvolijo po tem ravnati, da ne bodo listi prepozno dohajali naročnikom v roke.

Najdena sirotica. Deklico, katere se je bila v sredo izgubila, je našel neki aj-dovski gospodar v nedeljo okrog 9. ure do-poldne še živo, pa vso onemoglo pri neki skali. Potrebnoval bi se od tistega kraja, kjer je deklco mož spustil iz naročja, do kraja, kjer so jo našli, dobrih pet četrtnk ure. Podplatje na čevljičkih so vsi obrab-ljeni, znamenje, da je sirote neprenehoma šlo dalje in to jo je brzkone ohranilo pri življenju. Stopala so pa vendar le ozebla in sedaj ne more stopiti na noge. Toži o hu-dih bolečinah v nogah in trebuhu.

Rektorjem bogoslovskega se-menišča v Pragi je imenoval kardinal-nadškof dosedanjega spiritala Jana Ri-chanka.

Odlok glede starih pošt-nih na-kaznic. Te dni smo priobčili naznanilo, da je stare poštne nakaznice mogoče zame-njati do 15. t. mes. Ta notica je bila oprta na odlok tržaškega pošt-nega ravnateljstva, ki je sebi podrejenim uradom dalo zgoraj omenjeni nalog, kateri je nabit na vseh pošt-nih uradih, in so ga dotični uradi tudi izvrševali. Čudno se nam zdi, da so se pa na pošti v Mariboru branili zadnje dni sprejeti stare poštne nakaznice, češ, da je rok za to potekel že 31. decembra, in sicer vsled od-loka o. kr. trgovskega ministerstva. Ali graško poštno ravnateljstvo ni dalo pošt-nim uradom sličnega navodila, kakor tržaško poštno ravnateljstvo, ali pa pošt-ni uradnik v Mariboru ni vedel ali hotel vedeti za dotični odlok? Vsekakor bi bilo to zanimivo izvedeti. V slučaju, da je tudi graško poštno ravnateljstvo imelo isto od-redbo, kakor tržaško, naj se stranke iz Ma-ribora pritožijo, ker niso hoteli vsprejemati starih pošt-nih nakaznic do 15. t. m. Naše mnenje je, da bi morala pošt-na ravnateljstva v takih zadevah enotno postopati. — Ravno-kar je izdalo o. kr. poštno in brzobjavno rav-nateljstvo v Trstu naslednji odlok: »Rok za uporabo in izmenjanje golice za poštne nakaznice in poštne spremnice s povzet-nimi pošt-nimi nakaznicami stare emisije raz-tegnil se je do 31. januarja 1903«

40.000 kron znaša glavni dobiček Dunajske loterije in umetno-obrt-nijskega društva. Žrebanje bo ne-preklicno dné 15. januarja 1903.

Ljubljanske novice.

Javno predavanje včeraj v »Katoliškem domu« je bilo dobro obiskano. Mesto gosp. Evg. Jarca, ki je nekoliko bolehen, je pre-daval prof. Bogumil Remec. Po-pisoval je smotrenost, ki vlada v živalstvu. Živali morajo ohraniti sebe in svoj rod. Zato morajo imeti brambo

pred sovražniki, morajo imeti sredstva, da se žive, primerno obleko itd. Dokazoval je na to, kako ima vsaka žival svojim potre-bam primerno ustvarjeno telo in kako jo prirodni nagon žene, da se ohranjuje. Da se ohranjuje rod, imajo samice ljubezen do mladičev; one živali, ki imajo mnogo so-vražnikov, so tudi toliko plodovitejše, da se rod ne uniči. Predavanje je sprejelo občinstvo z velikim odobravanjem. Prihodnji to-rek predava dr. Jož. Gruden o tem, kaj so slovenski »klerikalci« storili v srednjem veku.

Deželna zveza obrtnih zadrug v Ljubljani je začela svoje delovanje in sicer s po-učnim predavanjem. Prvo predavanje se vrši, kakor smo že poročali, v četrtek dne 15. t. m. ob 9. uri zvečer o motorjih. Predaval bode prvi strokovnjak na tem polju, gospod ravnatelj Ivan Šubic, v prostorih umetno obrtne šole (Stari trg, Zatiški dvorec). Pre-davanje bode za iste, kateri delajo z motorji ali parnimi stroji, velezanimivo, in si lahko marsikdo pridobi posebnih podatkov, ker je gospod ravnatelj radovoljno pripravljen vsako vprašanje pojasniti. Zveza si bode pa z ena-kimi predavanji pridobila mnogo zaslug in zaupanje pri obrtnih zadrugah ter bodo ista radovoljno pripravljena pristopiti k zvezi, samo da pridejo do prepričanja, da ima zveza resen namen delovati, in svojim članom o vsakem oziru koristiti. Zvezi le želimo, da se ji posreči pridobiti več enako dobrih moči, za strokovno predavanje, kakor je ravnatelj gospod Ivan Šubic. Zavedni obrtniki pa naj nikar ne zamujajo prilike, katere se jim nudi, ter naj se mnogobrojno udeležujejo poučnih predavanj in naj s svojim obiskom podpirajo zvezin namen.

Tatvina. Hlapcu Jožetu Svobliaku na Kar-lovski cesti št. 7 je bil iz hleva ukraden havelok. Tatvino je izvršil neki brezposelni hlapec, ki se je po hlevu potikal.

Slovenci v Ameriko. Danes ponoči je odpotovalo z južnega kolodvora 161 oseb v Ameriko.

Zgubljen. Hlapec Jakob Majdič, Metel-kove ulice št. 4 je zgubil na poti od doma do Poljanske ceste srebrno uro.

Tatvina divjega zajca. Mokarjev Fran-celj se na divjačino imenitno razume, seve samo takrat, kadar jo — je. Pred vsem on čista zajčovo meso. Že par dni je pripove-doval znanec, kako si bo v nedeljo privo-sčil zajca. Danes zjutraj je res dobil divjega zajca in ves vesel je bil, da bo v nedeljo imel zopet priliko poskusiti svoje znanje o pečeni divjačini. Da bi tudi pri sosedih vzbudil pozornost na svojo nedeljsko pe-čenko, obesil je zajca na hodnik. Vse je zavidalo Mokarjevega Francelja, da bo v nedeljo imel pod zobmi tako tolstega zajca. — Kakor pa je ob takih prilikah čisto na-vada, se nekemu doslej neznaneu človeku pri pogledu na Franceljevega zajca ni vzbu-dila samo zavist, ampak tudi — apetit, ki je postal tako silen, da je Franceljev zajec zginit s hodnika. — Nekdo mu ga je — ukra-del. Franceljeva žalost je sedaj nepopisna in tolaži ga edino upanje, da mu je nekdo zajca ukradel »za spase«. To Franceljevo upanje pa menda ne bo imelo podlage in v nedeljo bo Francelj videl, da to ni noben »spase«, ako se človek ves teden pripravlja na zajca, pa mu ga, še predno ga dene iz kože, zlobna roka izmakne.

Veselica ljubljanskih gostilničarjev bo dne 5. februarja v restavracijskih prostorih tukajšnje kazine.

Fijakar, ki ne mara policaja. Včeraj popoldne je pred Terčkovu gostilno na sv. Petra cesti policijski stražnik »zapisal« ne-kega fijakarja, ker je pustil konja samega na cesti, on pa je pil v gostilni. To pa ni bilo prav fijakarju in se je začel hudovati nad policajem ter ga je pred občinstvom, ki se je nabralo na cesti, zasmehoval. Policaj ga je konečno aretirал, sedaj pa se je fija-kar spustil v policaja ter se z njim pehal. Vpil je ves čas, da s policajem nikamor ne gra. Skočil je na voz, policaj pa je prijel konja in ga peljal naprej. V Skofjih ulicah je fijakar skočil z voza in prijel za bič, ka-terega je imel policaj v rokah in mu ga ho-tel vzeti. Policaj je sedaj izročil voz nekemu hlapcu, da ga je peljal domov, policaj pa je gnil fijakarja za vozom. Na Poljanski cesti zbeži fijakar, skoči na voz in počene konja v galop tako, da ga stražnik ni mo-gel dohiti. Fijakar se je peljal sam na magistrat kjer se je zgasil na policiji.

Ogenj. V hiši Marije Cigoj na Starem trgu št. 26 je včeraj popoldne nastal ogenj v dimniku. O tem obveščena pož. bramba je prišla takoj na lice mesta in je ogenj po-gasila. Dimnik menda že dalje časa ni bil cmeten in so se v istem vnele saje.

Preko postave v preteklem letu. Mestna policija je aretirala v preteklem letu 2013 oseb in sicer 679 radi razgrajanja, 514 radi postopanja, 235 radi pijanosti, 191 radi prosjačenja, 99 ker so hoteli pobegniti v Ameriko, 37 radi tatvine, 13 radi goljufije, in ostale radi drugih deliktov. — Tatvin je bilo policiji v preteklem letu naznanjenih

ski svet odklonil, ker podpira slovensko di-jaško podporno društvo v Pragi.

Vožnje. Dovažanje šute za l. 1903, 1904 in 1905 je poveril obč. svet Jakobu Trpinču, dovažanje sipe in peska pa Albertu Vodniku z Gline.

Regulacija Zaloške ceste. Da se Zaloška cesta in Stara pot uredi, je hotel obč. svet kupiti od Marije Rodič nekaj sveta, a M. Rodič hoče za kvadratni meter sveta 56 kron, poleg tega pa še odškodnino za drevesa. Občinski svet ji je hotel ponuditi za kvadr. meter 3 K 10 v., a obč. svetnik Subic je predlagal, da se sploh nič več ne obravnava z njo, ker stavi tako velike za-hteve napram mestni občini. Predlog obč. svetnika Subica je bil sprejet.

Proračun mestne elektrar-ne za leto 1903 se je odobril in iz-kazuje 225.202 K potrebnosti in 228.500 K pokritja. Prebitek 3297 K 13 h. Poročevalec je povdarjal, da pride cena za eno žarnico strankam pri elektroštevcu 8 K. pri pavšali-ranju pa 22 K 22 h. Občina in stranke imajo dobiček, ako se vpeljujejo elektroštevcovi. Električna železnica je vzela v desetih me-secih toka za 33.354 K in je za tekoče leto proračunjeno za to 38.000 K.

Mestna elektrarna v — re-zervi. Kljub hvalisanja o mestni elektriki je vender taka, da si že občinski svet sam želi, na kak način poslati jo v »penzijo«. Obč. svetnik dr. Triller je vprašal, kaj je s ponudbo g. Lenarčiča z Vrhniko, ka-tero je nedavno predložil, da bi z neko na-pravo pri Borovnici mogel dajati mestu ce-neje elektriko nego jo mesto samo produ-cira. Dr. Triller je dejal, da je razsvetljava po ulicah preslaba, plin je cenejši, za to mnogi javni lokali opuščajo električno.

Poročevalec g. Subic je dejal, da hoče g. Lenarčič z napravo v bližini Vrhniko z ogromno napetostjo upeljati elektriko v Lju-bljano. Direktorij mestne elektrarne se je bavil s to zadevo in je v principu ji pri-trdil, da bi namreč upeljala se v mesto ce-neja elektrika, in je sklenil zahtevati, da da g. Lenarčič zadostno jamstvo, da bo mogel elektriko redno pošiljati v Ljubljano, ker v tem slučaju bi mestna elektrarna ostala v rezervi in navezani bi bili na tujitok. (Tako bi veli-kansk kapital ležal mrtev.) Teh jamstev še ni in tudi načrti še niso izdelani. Projekt se še-le izdeluje.

G. župan Hribar je pristavil, da g. Le-narčič išče za to tudi podjetnika s — kapi-talom. Ako je projekt izvršljiv ali ne, o tem se strokovnjaki še niso izrekli.

Župan je dejal, da bo občinstvo imelo elektriko ceneje, kadar se vpeljejo nove Ern-stove žarnice, ki porabijo manj toka, a ven-dar lepo svetijo.

Mestni načrti. Občinski svet je sklenil, naročiti pri trdniki Blasnikovi nasled-niki 50 odtskov mestnih načrtov za svoto 1900 kron.

Nakup Prešernove slike za mestne šole se je odklonil. Pod-župan Bleiweis, ki je Prešerna osebno po-znal, je dejal, da slika, ki se sedaj prodaja za Prešernova, ni Prešernu podobna. Župan je dejal, da ta slika celo tisti sliki, katero ima gospod ravnatelj Levec, ni dosti po-dobna.

Učiteljske knjižnice. Prošnji vodstva III. mestne deške petrazrednice za dovolitev izredne podpore v svrhu pomno-ženja lokalne učiteljske knjižnice se je ugo-dilo, češ, da se ji da 60 kron za učila, ker ta šola še nima dovolj učil, češ imajo menda druge že toliko teh stvari, da se jim je zadnjič podpora — odbila.

Mestna višja deklška šola. Poročilo kuratorja mestne višje deklške šole o stanju te šole v šolskem letu 1901-1902 se je odobrilo. V šoli je bilo 94 go-jenk, mej njimi jih je bilo doma 30 izven Ljubljane, od teh pa 15 štajerk. O pre-osnovi zavoda bode gospod ravnatelj v krat-kem podal nasvete. Izšla je naredba nauč-nega ministerstva o preuredbi takih šol.

Razne zadeve. Odobril se je z ozirom na regulacijo magistratni nasvet v zadevi zamenjave nekolič mestnega sveta v Jenkovih ulicah s svetom Adelfa Haupt-manna v Japeljevih ulicah. — Stavbinskemu pristavu Ivanu Zemljiču se je določila na-grada 100 kron za izvenredno delo. — Proš-nja zasebnega slovenskega otroškega vrta pri Uršulinkah za podporo v svrhu pri-re-ditve božičnice se je odklonila. Župan je k odklonitvi dejal, da je iz sredstev, ki so mu sicer na razpolago, dal za to božičnico. — Poročilo o porabi dotacij na dveh šolah se odobri. — Prošnji hišnega oskrbnika Hen-rika Ludviga za odpis vodarine se v toliko ugodi, da se mu je polovica odpíše. — Po-dobna prošnja hišne posestnice Jožefine Po-čivavnikove se je odklonila. — Ostale točke, mej njimi šest disciplinarnih zadev in pro-račun užitninskega z akupa so se rešile v tajni seji.

167, policija je storivce zasledila v 99 slu-
čajih. Vrednost ukradenih stvari je znašala
8762 K 16 h.

Umrla je soproga železniškega spre-
vodnika Ivana Foramitti rojena Je-
randić. N. v m. p.

Poneverjenje pri Perdanu. Fr. Skraba
hlapec pri Perdanu na Cesarja Jožefa trgu
je poneveril svojemu gospodarju denar, ka-
tereza bi bil moral izročiti ob novem letu
odjemalcom drož. Policija je Skrabo zaprla.

Iz bolnice. Na Vrhnikih je bil delavec
Ivan Križaj iz Stare vasi z nožem napaden
in ranjen. Napadel ga je neki Matičič, kate-
rega je potem žandarmerija prišla in izro-
čila sodišču. Križaja so pripeljali v tukajšnjo
bolnico.

V mejnarodni panorami je tekoči teden
na vrsti lepa serija: Kassel z okolico.
Poleg mnogih zgodovinskih znamenitosti v
tem mestu ter gradovih Wilhelmshöhe in
drugih je videti mnogo prirodnih lepot, po-
sebnost pa izredno zanimivi slapovi. — Pri-
hodnji teden pride na vrsto, kot smo že na-
znanili, Buffalo. Ta serija obeta biti ena
najlepših v tej sezoni.

Vabilo. V soboto dne 31. jan. t. l. pri-
redijo v dvorani starega strelišča železniški
in električne cestne železnice uslužbenci,
člani pravovarstvenega in podpornega društva
»Prometne zveze« v Ljubljani zabavni večer
spojen s plesnim venčkom in šaljivo pošto
in šaljivim srečkanjem. Vstopnina za osebo
40 vin. Začetek ob 8. uri zvečer. Ker je čisti
dohodek namenjen bolnim članom in za
druga dobrotelne društvene namene, se
vsako preplačilo hvaležno sprejme. Za da-
rove za šaljivo srečkanje se vladno prosi,
in se naj isti ali na vodstvo, Realjeva cesta
št. 23 pošljejo, ali pa je za zahtevo pride
kdo tudi na dom iskat.

Društvena godba priredi jutri, 15. t. m.,
ob 8 uri zvečer koncert v restav-
raciji Fantinija. Vstopnina 40 h,
častiti člani prosti.

Književnost in umetnost.

Slovensko gledališče.

Jutri igrajo burko »Anatolov
dvojnik«. Tekoči teden bo predstava še
v soboto. Pripravljata se opera »Pikova da-
ma« in veseloigra »Morska deklica«.

Koncert »Glasbene Matic«.

Poleg Magde Dvořákové bo v
nedeljskem koncertu »Glasbene Matic« tudi
sodelovala virtuoziinja v igri na gosli gdčna
Marija Herites iz Prage. Mlada He-
rites je pred dvema leti absolvirala praški
konservatorij, bila je učenka profes. mojstra
Sevčika. V zadnjem desetletju se je z
velikanskimi uspehi ugled praškega konser-
vatorija silovito dvignil. Pod ravnateljstvom
Benevitzja in Dvořáka se je praški konser-
vatorij dvignil na prvo mesto med vsemi
avstrijskimi konservatoriji in v instrumen-
talni godbi odločno nadkrijuje tudi danaj-
ski konservatorij. Iz Sevčikove goslarke
šole so v kratki dobi 3—4let v svet poleteli
junaki svetovne glasbene moči Jan Kubel-
lik, Jaroslav Kocian in kot najmlajša Ma-
rija Herites. Oglasajo se pa iz iste šole
tudi že drugi, kakor Min Hall itd. Sploh so
konservatorijski koncerti praškega conserva-
torija na izredno ugledni višini, na kateršni
koncerti drugih avstrijskih konservatorij niso.
Marija Herites je v lanske koncertni sezoni
z jako lepimi uspehi koncertovala skupno
s slavno altistinjo petrogradske cesarske
opere Marijo Gorlenko-Dolino najprvo skoro
po vseh čeških mestih, potem v Petrogradu,
Moskvi, potem v Nizzi, Parizu in spomladi
ob slavnosti kronanja angleškega kralja v
Londonu — povsod s krasnimi uspehi. V
letošnji sezoni je začela koncertirati na Du-
naju, kjer je priredila samostojen koncert v
Bösendorferjevi dvorani in sodelovala tudi
v koncertu »Slovanskega pevskega društva«
na Dunaju ter potem v Budapešti. Na raz-
polago imamo 19 listov dunajskih in dru-
gih časopisov, v katerih so ocene velikih
vsehov Marije Heritesove. Letos, na sv. treh
kraljev dan je priredila koncert v praškem
Rudolfinumu z največjim uspehom. Izborne
kritike prinašajo »Politika«, glasbeni list »Da-
libor«, »Narodni list« in muciči drugih.
— Pri našem ljubljanskem koncertu bo
igrala lepi in slavni Mendelssonov
koncert, Rondo capriccioso
skladatelja Saint-Saënsa, Dvořá-
kovo balado in »Česke plesne
mojstra Sevčika«.

Za koncert »Glasbene Ma-
tic« se dobivajo od danes naprej vstop-
nice v trgovini g. I. Lozarja na Mest-
nem trgu.

Pevsko društvo »Smetana« v Plzinu
je izdalo izvestje o svojem dosedanjem de-
lovanju. Posebno natančno popisuje izvestje
izlet v Ljubljano, kjer je društvo »Smetana«
pevalo ob častnikarjem sestanku ter doseglo
soglasno pohvalo in občudovanje. »Izvestje«
izreka tudi zahvale vsem ljubljanskim kro-
gom, kateri so ob tej priliki sli društvu na

roko, zlasti predsedstvu častnikarskega so-
stanka in »Glasbeni Matici«.

* »Slovenski Učitelj«. Vse-
bina prve letošnje številke (IV. letnik) je
naslednja: Pogled v preteklost in bodočnost.
— Puhlice. — Še nekaj udnih slik. — Do-
pisi: Ljutomer, Iz Gorice, Z dežele. — Slo-
vstvo: »Cecilija«, »Ilustr. nar. koledar«, —
Šolske vesti. — Drobline. — Vabilo na na-
ročbo. — Naročnina »Slov. Učit.« za celo
leto znaša 5 K. Naroča se pri uredništvu v
Ljubljani. Naj bi ne bilo nobenega krščen-
sko mislečega učitelja in vzgojitelja, ki bi
ne bil naročen na ta prepotrebni list!

* »Pravček«. Na novo je začel izha-
jati v Ogrskem Gradišču na Moravi »Pra-
vček«, glasilo za praeistorijo in anthropo-
logijo čeških dežel.

* Iz sodobne slavistike. V
Jagičevem »Archivu für slavische Philologie«
sta se objavila dva slovenska slavista. Dr.
Fr. Vidic popljuje življenje in delovanje
Valentina Vodnika. Prof. Florinskij pravi v
Kijeviskih »Universitetskij Izvestijah« o nje-
govem pisu, da je »vpolnó soderžateljna i
živo napisana statja«. R. Nachtigall pa
vsestransko preiskuje apokrifno knjigo »Be-
seda tréh svjatitelej«.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

K tatvini prigovarjal je posestnik
Lavre Kunstelj iz Strazišča Matevža Goloba,
ki je vzel svoji materi 4 mernike pšenice,
3 mernike rži, en del voza in druge reči.
Saj ga je ta znal tudi dobro prigovarjati,
ko mu je rekel: Matevž, le vzemi, pri vas
imate dosti, kar meni prineseš, jaz bom vse
vzel. In res je Matevž pridno doma pokra-
dene reči Kunstelju nosil, katere je ta po
nizki ceni od njega kupoval. Za svoje pri-
govarjanje je bil Kunstelj obsojen na 14 dni
zapore, poostrenega z 1 postom na teden. —
Dan zvonila sta 20. okt. leta 1901 v
farni cerkvi v Spodnjih Stranjah Miha Krivec
in njegov tovariš Janez Šlebir. Domu grede
srečata več fantov. Vsled izzivanja je prišlo
do prepira in končno do tepeža, pri katerem
je dobil največ poškodb Miha Krivec. Ušesna
mrena mu je bila pretrgana in kost desne
roke zlomljena. Tomaž Uršič in Ja-
nez Urbanec dejanje priznata, nasproti
se pa Janezu Uršiču ni mogla krivda doka-
zati. Sodišče je obsodilo prva dva vsakega
na 3 mesece ječe, poslednjega pa oprostilo.
— Ne ve se, kdo ga je. Dne 19. okt.
1902 zvečer je nekdo Tineta Špendal pred
Solarjevo gostilno z nožem sunil v levo stran
prsni. Tega dejanja sumljiv je bil Nande
Špendal, čevljar iz Zvirč, a po pričah je bilo
dokazano, da je bil takrat popolnoma pijan,
in le ena priča je izjavila, da se je baje
Nande izrazil, da je Tineta Špendal nekoliko
sunil. Sodišče ga je oprostilo. — Brata
je hotel pokrasti. Trgov. pomočnik
Gabrijel Killer iz Kranja je moral
dobiti varuha; vendar pa mu je brat iz do-
brote dovolil, da sme pri njem brezplačno
stanovati. Dne 5. dec. 1902 zglasil se je zo-
pet enkrat čez 14 dni v Kranji ter popival
tam v družbi brezposelnega mesarja Tineta
Rajgelja, s katerim sta skovala načrt,
da si pridobita novih sredstev za pijačo.
Rajgel je pripeljal ročni voziček pred brat-
ovo hišo in nanj sta naložila dve vreči ko-
ruze, vredne čez 30 K. Pri tem delu ju je
zasačila bratova kuharica; Killer se je nato
naglo skril v hiši, Rajgel pa je moral iti v
zapor. Killer je bil obsojen na 6. Raj-
gel na 7 mesecev težke ječe.

Železniška nesreča na Zidanem
mostu. Radi železniške nesreče, ki se je
30. julija m. l. pripetila na Zidanem mostu,
je okrajno sodišče v Celju, kakor smo po-
ročali, obsodilo asistenta juž. železnice An-
dreja Kneisla na en mesec strogega za-
pore, dalje Jožefa Koritnika na 14 dni in
Franca Skandreta na 6 mesecev strogega
zapore, obtožence asistenta Pipana, Mattia
in Majena pa je oprostilo. Kasacijski dvor je
pritožbo obtožencev zavrnil, ugodil pa
je pritožbi državnega pravdnistva in se bo
obravnavala še enkrat vršila pred celjskim so-
diščem.

Nekaj o liberalni poštenosti.

(Konec.)

To so dejstva. Dr. Tavčar imenoval je
navajanja toženke »same infamije«. Te be-
sede obsoja, mislim, že zgoraj objavljena
razsodba. Tožiteljeva tožba je bila za naj-
manj polovico neosnovana. Osebito pa raz-
sodba konstatuje, da se tožniku ni posrečil
dokaz, da je toženki na voljo dal tehtati še
enkrat prešede na mestni tehtnici, to se pravi,
da sodišče ni dobilo prepričanja, da se je
stvar tako vršila, kakor sta jo pod prisego
potrdila Niko Predovič in Niko Popovič.

Nasprotno je že po dosedaj zaslišanih
pričah dognano, da navedbe tožene niso po-
vsem izmišljene.

Dne 23/12. 1902. je pa prišlo k sodišču
še nekaj drugih prič, katerih zaslišanje se je
odklonilo. To sta bila zakonca Škerjanec in
vlgo Stucovka. Od teh vem, da so bili pri-

pravljeni skoraj do pičice pod prisego potr-
diti, o čemur so se predlagali kot prič.

Kljub gorenji razsodbi, kljub dognanim
dokazom, kljub pričam, ki so pred sodno
dvorano čakale, in kljub dokazom, ki so se
še nadalje ponujali, osmelil se je dr. Tavčar
vendar le, da je v svojem listu št. 295 na-
pal »katoliško poštenost« in s tem seveda
pred vsem osebo, ki so imele ali bi imele
opraviti pri tej pravdi na strani toženih. Se-
veda je pozabil premisliti, ali niso osebe, ki
se ponujajo v dokaz, morda na liberalni
strani ali pa vsaj indiferentne.

Podatki pravde so kolikor mogoče do-
besedni. Kdor primerja te podatke z omenjeno
dr. Tavčarjevo notico, ta bo znal soditi, če-
gava poštenost do neba smrdi.

Da bo ta sodba tem lažja, povdarjam
sledede:

Zakonca Zupančič podala sta se v pravdo,
ko se je M. Zupančič že dne 13. nov. 1902.
pri prodaji prešedev reklo od takih, kateri so
imeli priliko zadevo se gorko presojevati, in
kateri imajo dan na dan kupčije, da naj le
aro obdržijo, in ko se ji je tudi po vročitvi
tožbe od strani kompetentne tržne oblasti
zatrnilo, da je slučaj tak, da tožbe ne more
zgubiti.

Marjeta Zupančič je bila sicer kljub tem
zatrtilom obsojena, da mora enojno (ne
dvojno) aro vrniti, a prepričan sem, da ne
spadam edino le jaz med tiste, ki imajo
pravni čut in pravno prepričanje, da je M.
Zupančič po vsej pravici smela aro pridr-
žati.

V tožbi trdil je tožitelj, da tožena nista
pogodbe pravočasno izpolnila, pozneje je to
trditev spremenil, kakor je že zgoraj pove-
dano.

V koliko je spremenjena trditev resni-
čna, naredi si lahko vsak sodbo iz podanega,
pomniti je pa treba:

da so priče zapisale, da so Predovi-
čevi uslužbenci prešede takoj v stran gonili,
ko so prišli iz mestne klavnice;

da je g. Predovič Janezu Škerjancu baje
kratko malo izjavil, da prešede ne prevzame,
dokler ne bodo na njegovi teht-
nici stehtani;

da je imel Janez Škerjanec baje skupno
boleto od ca 40 prešedev, med katerimi so
bili tudi oni M. Zupančič, da toraj že radi
tega ni bilo dvomiti o identiteti;

da so Potokarjeve prešede zvagali še
enkrat na Predovičevi tehtnici kljub temu,
da se je pri sklepanju pogodbe govorilo, da
se smejo tehtati kjer koli, samo da se
prinese listek o tehtanju;

da sta tehtala dva prešeda Potokarjeva
na Predovičevi tehtnici 10 kg. manj; trije
prešedi M. Zupančič, ki so bili ob enem s
Potokarjevimi prešedi na mestni tehtnici teh-
tani, tehtali so pa le za 1 kg. manj, dasir-
vno so bili vdrugič še pozneje tehtani, ka-
kor Potokarjevi;

da je g. Kalan, kateri prej o prešidih
ni prav nič vedel, po preteku 4 ur kupil
prešede na podlagi listka mestne tehtnice, da
bi bil toraj g. Predovič taisto tem lažje storil,
ker je imel skupno boleto, ker so nje-
govi uslužbenci videli, da so prišli prešidi iz
mestne klavnice, toraj podtaknjenje izklju-
čeno, in ker je g. Predovič kupčijo že prej
sklenil, toraj moral vedeti, s kom ima
opraviti.

Obita se, da je tožena hotela prešidke
site na tehtnico spraviti. V tem pogledu je
pomisliti, da jih je pripeljala 3 ure daleč.
To je g. Predovič moral vedeti. Vedeti pa
tudi mora, kar je g. Stegu kot zvedenec iz-
povedal, da se prešidi izstavi navadno takoj,
ko pride z voza. Že radi tega ni bilo treba
brantiti se tži, katere se je dognala z me-
stno tehtnico ob 10. uri dopoldne, še manj
je bilo pa opravitičeno, zadrževati prodajalca
do 2 ure popoldne. Kako neutemeljene so
pa obdolžitve dr. Tavčarja v tem oziru, sledi
najbolje iz dejstva, da trije prešidi M. Zu-
pančič v tek u 4 ur po tehtanju na
mestni klavnici niso izgubili
več kakor samo eno kilo.

Niko Predovič izpovedal je — kar se
pa ni zapisalo — da je šel za M. Zupančič,
ko so ji prešede iz Predovičeve ograje iz-
gnali, da bi se zopet vrnila. Bilo je pa pre-
pozno, ker jih je že prodala. Kako se naj to
tolmači?

Prezreti ni, da se mora na Predovičevi
tehtnici plačati od svinčeta po 30 h, na me-
stni klavnici pa le po 20 h. Že zaradi tega
bi se morala mestna klavnica priznati, kajti
nikakor ne gre, da bi bil prodajalec vezan
večjo pristojbino plačati.

Sicer pa kljub vsem tem dejstvom jaz
za svojo osebo nimam g. Predoviču prav nič
očitati, jaz ne vem o njem iz lastnega opa-
zovanja prav nič slabega in nič dobrega in
je radi mene lahko tudi najboljši in najpo-
stenejši človek.

Življenje v pravdi se pa ne sme identi-
ficirati z zasebnim življenjem. To ve gotovo
tudi dr. Tavčar. Zastopnik je v nekem oziru
ordje stranke. On dela po podatkih stranke.
Dostikrat je primeran storiti korake, katerih
ne bi storil kot zasebnik. Dostikrat ga nje-
gova lastna stranka zapele. Včasih tudi na-
ravnost nalaže. To ve dr. Tavčar sam dobro,
zato je nerazumljivo, kako more napadati.

Tako napadanje ne bi se dalo opravičiti niti
tedaj, ko bi se izkazalo, da so navedbe ne-
resnične, koliko manj tedaj, ako je do-
gnano, da so navedbe več ali manj res-
nične.

Prezreti pa ni, da se je v predležeči
pravdi le za dokaz šlo, da tožene ne zadene
nobena krivda na neizpolnitvi pogodbe. Za
to je zadostovalo dokazati, da se na Predo-
vičevi tehtnici in sploh pri njegovi kupčiji
dogajajo nerednosti, katere so obudile v to-
ženi sum slabega tehtanja ter jo opravile,
brantiti se Predovičeve tehtnice.

Šlo se je za subjektivno menenje tožene
in za to se ni trdilo, da se je zakrivil nedo-
statkov le g. Predovič, še manj se je trdil
kak hudoben namen, kateri bi postavil g.
Predoviča kot takega v slabo luč. Govorilo
se je splošno le o njegovi tehtnici in nje-
govi kupčiji.

Da so nedostatki mogoči in da se v re-
snici dogajajo, pové nam g. Predovič sam
v svojem poslanem. Sodba o takih nedo-
statkih je subjektivna; ako je bila M. Zu-
pančič prepričana, da se na Predovičevi teh-
tnici slabo tehta, se iz tega ne smejo kovati
dopisi o »katoliški poštenosti«. Žena je pa
gotovo imela svoje subjektivno prepričanje
o slabi tehtnici, sicer ne bi bila pre-
pustila blaga drugemu proti
zgubil gl.

Za to, kakšno subjektivno sodbo si na-
redi vsakdo iz dejanskih navajanj, ne more
in ne sme biti odgovoren zastopnik. To ve
dr. Tavčar.

Mislím, da je dovolj, da bo vsak razu-
men in pravičen človek sprevidel, da se v
pravdi g. E. Predoviča ca Zupančič na
strani toženih ni šlo za obrekovanje g. Pre-
doviča.

Za to tudi ni imel nihče od prizadetih
strank namena, pravdo v javnost spraviti; to
se je moralo zgoditi le vsled nečutenega
napada od strani »Slov. Naroda«.

Te vrstice nimajo tudi prav nobenega
drugega namena, kakor pokazati javnosti, s
kako lahko nekateri psujejo. Vsak drug
namen je izključen, ker je g. Predovič kot
veletrgovec širšim slojem znan, in si vsak,
ki ga osebno pozna, svojo zanesljivo sodbo
naredi o njem. Abotno bi toraj bilo, njega
obrekovati, to se reče o njem vedoma ne-
resnične vesti trostiti.

Na nekvallifikovan dopis v »Slov. Na-
rodu« št. 1. t. l. odgovarjam:

Ni res, da sem skušal izpodjesti g. Pre-
doviču dobro ime, nimam povoda za to. V
pravdi sem pa moral porabiti to, kar so mi
stranke navajale; trudil sem se pa navedbe
zelo, zelo omiliti.

Jaz si o g. Predoviču nisem naredil pri
sestavi dokaznega spisa še prav nobene sodbe
in toraj tudi nisem hotel povedati nobene
lastne misli o njem, ker tega ni bilo
treba.

Za to pa, kar so si drugi mislili pri
navedenih dejstvih, ne morem biti jaz odgo-
voren.

Ni res, da zanašam svoje pravde v ško-
fov list, res pa je, da se branim pred Va-
šimi napadi.

Ni res, da sem od sodnje spoden; res
pa je, da sem na lastno prošnjo začasno od-
pušten.

Ako bi hotel dopisnik »Slov. Naroda«,
prepričati bi se lahko, da njegove trditve niso
resnične. Pravijo, da laže, kdor vedoma ali
po nemarnem neresnico govori.

Veseli me, da me sedaj tudi dopisovalci
»Slov. Naroda« poznajo. Pred 3. leti me še
niso hoteli poznati.

Dokler bo služilo v čast, da pripada od-
govorni urednik »Slov. Naroda« k baró u,
tako dolgo bo služilo tudi v čast, če pripada
ta »možiček« dr. Poček k baró-u. Sicer bi
pa Vas dopisnika opozoril, da je odgovorni
urednik »Slov. Naroda« odvetnik in, če se
ne motim, tudi član odvetniške komore. Ako
si sami ne morete pomagati, vprašajte njega,
katera pot se mora izbrati, da se pride do
tega, da bo odvetniška komora malo pre-
iskala, kar služi v čast. Za sedaj Vam lahko
povem, da nepremišljeno sramotenje po ča-
sopish ni prava pot za to.

Nočem poreden biti, sicer bi povedal
prisposodob, ki bi odgovarjala prisposobi z
zajčkom.

Tako, sedaj poznate še bolj justični od-
padek in ste uverjeni, da ne ljubim posebno
blagodejne teme pod mizo.

V drugem Vam pa priznam, da ste na
polju negovanja duhtečih cvetov nedosežen
mojster, za to Vam v tem oziru pripoznam
rekord brz boja. Na to polje me tudi v pri-
hodoje ne boste zvalili.

Ljubljana, dne 9. jan. 1903.

Dr. Fran Poček.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Ogenj v boryslavskih ro-
vih je podnela zlobna roka. Včeraj je po-
kušal zopet nekdo zažgati. — V Solno-
gradu »o se večeraj razširilo govorice, da
je tje došla saska princezinja Lujiza. Av-
strijski cesar ji je baje dal besedo, da je v
Avstriji lahko svobodna, ako se loči od

Janko Šink

svečar v Kranju

1421 7

nasproti mestni župni cerkvi (prej Šifrar)

priporoča velečast. duhovščini, cerkvenim
oskrbništvom ter slavnemu občinstvu

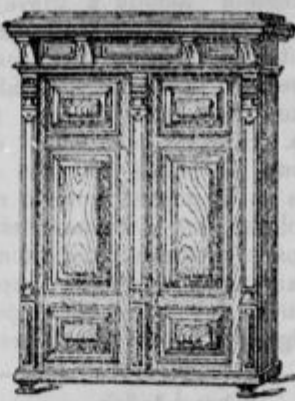
pristno čebelno-voščene sveče

kg. po 5 K. Za pristnost teh sveč jamči
s svoto 2000 K, ter dovoljuje 3% odbitka.

Blago se pošilja na vse kraje
avstro-ogrske države poštne prosto.

Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

se priporoča sl. občinstvu v naročitev
raznovrstne *temne in likane sobne*
oprave iz suhega lesa, solidno izgotov-
ljene, po lastnih in predloženih vzorcih.

Velika zaloga raznovrstne izdelane
oprave za salone, spalne in jedilne
sobe je na izbero cenjenim naročnikom
v lastnem skladišču tik kolodvora v Viž-
marjih. — V prav obilno naročitev se
priporoča 41

Jos. Arhar, načelnik.

Čistokrvna žival

simentalskega plemena

šest glav, vmes 1½ letni junec

je naprodaj.

Natančneje pojasnila daje Ferd. Dolar,
pošta Mirna, Dolenjsko. 26 3-2

Sveži pustni krofi

so dobili vsak dan v slaščičarni in pekarni

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21
in
Mestni trg 6.

Naročila se
točno izvr-
šujejo.

Cerkvenik

želi službo nastopiti z dobrimi spriče-
vali pri kaki romarski cerkvi.

Ulrich Breznik

21 2-2

poste rest. Ljubljana.

Na prodaj je enonadstropna hiša

v dobrem stanu, poldrugo uro od Ljubljane, ob veliki
cesti tik železnice. V hiši je 8 sob, klet, hlev, skedenj,
kegljišče in prostorno dvorišče. V hiši, pripravi za
vsako obrt, je bila imenitna gostilna. Cena primerna.
Več se izve osebno ali pismeno pri Ignaciju Mer-
cina, posestniku v Zgor. Kašlju štev. 15, pošta Zalog
pri Ljubljani. 13 3-3

!!Predzadnji dan!!

Primerno darilo!

Zrebanje nepreklicno
15. januarja 1903.

Glavni dobiček
Kron 40.000 Kron

Umetn. obrtn. društva srečke
po 1 krono

priporoča
J. C. MAYER
v Ljubljani. 142 12

Katoliška Tiskarna

priporoča raznovrstne

vizitnice

po nizki ceni.

Brunolein, izvrstno sredstvo za ohranitev
lesovja, preprečuje gnulobo,
oprhljost itd. Za trgovce pohištva, mizarje in zasebnike
ima v zalogi trdka **BRATAEBERL** v Ljubljani,
Franciskanske ulice. 524 15 11-7
Vnanja naročila proti povzetju.

Razpis.

27 3-2

Za **zgradbo vodovoda za trg Planina pri Logatecu** na 52.000 kron prora-
čunjena dela in dobave se bodo oddale potem javne dražbe.

Pismene, vsa dela zapopadajoče ponudbe z navedbo popusta ali pa doplačila v
odstotkih na jednotne cene proračuna naj se predložijo

do 31. prosinca t. l. ob 12. uri opoldne

podpisanemu občinskemu uradu.

Ponudbe, katere morajo biti kolekovane s kolekom za jedno krono, doposlati je za-
pečatene z napisom „Ponudba za prevzete gradbe vodovoda za Planino.“

Ponudbi mora biti dodejana izrečna izjava, da pripozna ponudnik stavbene pogoje
po vsej vsebini, da se jim brezpogojno ukloni.

Razun tega je dodati kot vadij še 5% stavbenih stroškov v gotovini ali pa v pupi-
larnovarnih vrednostnih papirjih po kurzni ceni.

Občinski odbor si pridrži pravico, izbrati ponudnika, ne glede na ponudne cene, ozi-
roma če se mu vidi potrebnim, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavbeni pogoji so na ogled pri občinskem uradu v Planini.

Občinski urad v Planini

dné 7. prosinca 1903

Posestvo

obsegajoče hišo s prodajalno in pravico do
gostilne, dve kleti, hlev in pod, zraven sadni
vrt in travnik je na prodaj, ali se dá tudi
v najem v Zatičini pri Šent Vidu zraven
kolodvora. Oglasiti se je pri Jožefu Golfu, Ve-
liki Gaber, Šent Vid pri Zatičini. 29 3-2

Senzačni liker *****

Monte Cristo

***** prve vrste.

Velika posebnost med likérji.

čudovitega okusa

krepčalo za želodec. *

Na prodaj v vseh boljših proda-
jalnicah s kolonijalnim blagom in
delikatesami.

Josip Archleb in drug
desfil. na par v PRAGI.

Odlikovan s 84 prvimi svetinjami.

1362 20-12

Razpis.

V **Toplicah na Dolenjskem** se z
letom 1903 daje v najem 1436 3-3

Kopalisce

(voda ima toplino 38°C), in sicer: zdravilsko
poslopje, hiša za stanovanje, stranska po-
slopja in vrtovi.

Kdor želi v najem vzeti, naj svojo po-
nudbo z napovedjo letne najemnine izroči
do 1. februarja 1903 podpisanemu uradu,
kjer so izvedeti tudi natančnejši pogoji.

Knez Auerspergov gozdarski urad
v Soteski, pošta Straža na Kranjskem.

Najlepšo luč

dobite z rabo
tržaškega „Kaiser-Kronen“ kristalnega olja
(varnostni petrolej)

Prednosti: absolutno bel plamen, gori brez duha in je nevnetljiv.

V izvirnih posodah konvah po 15 kg kilogram 56 vin.

Zastave za posodo se ne zahteva.

Naročila na deželo se izvršé v zabojih z dvema posodama franko zaboj.

Na drobno liter 48 vin.

1405 8

Zaloga za Kranjsko pri MIH. KASTNER-ju, Ljubljana.

Nakup in prodaja
vsakovrstnih dravnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanj-
šega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubelgasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih
stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulacijskih
vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor
je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih
glavnih. 134 149